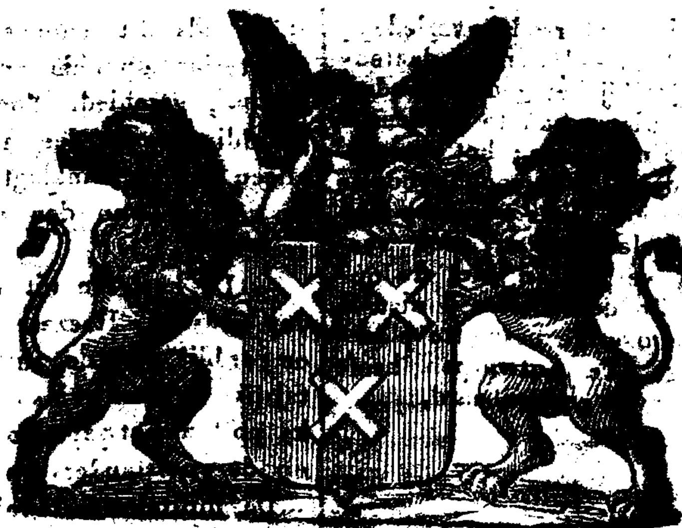
N°. 153. 1832.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Donderdag den 28 Junij.

NEDERLANDEN.

[illegible] den 2ysten Junij.

Ook aan de studenten der Groningsche Hoogeschool die zich, even als [illegible] van de beide andere Akademiën, onder de verdedigers des Vaderlands hebben geschaard, is den 22sten Junij het metalen Kruis uitgedeeld. Daarbij is voorgelezen de navolgende

Dagorder *voor de kompagnie vrijwillige Flankeurs der Groningsche Hoogeschool.*

DAPPERE KRIJGSLIEDEN! EDELE JONGELINGEN!

Door den Koning te wapen geroepen, zijt gij, loffelijk voorgegaan door twee uwer Hoogleeraren, het, door afval en verraad verzwakte, leger komen versterken. Met nooit verflaauwden ijver en voorbeeldige trouw hebt gij de moeijelijke pligten vervuld, welke aan den krijgsmansstand verbonden zijn, en toen eindelijk het *voorwaarts*; met zoo veel ongeduld verbeid, door de gelederen klonk, werd het ook door U met het gejuich der geestdrift begroet. Die geestdrift heeft zich onbezweken staande gehouden. *Lubbeek* draagt er de herinnering van, terwijl gij van de hoogten welke *Leuven* omringen, U hebt kunnen overtuigen, hoe gij bestemd waart voor nog gewigtiger krijgsverrigtingen. Ten volle komt U alzoo het eermetaal toe, hetwelk de Koning aan de dappere verdedigers des Vaderlands heeft toegekend. Lang zij dit teeken op uwe borst de getuige van uwe verdiensten, van uwe liefde en trouw voor Vorst en Vaderland. *Leve de Koning!*

's Gravenhage, den 19den Junij 1832.

De luitenant-generaal, Directeur-generaal van Oorlog,
(*get.*) DE EERENS.

[illegible] verneemt men, dat er nog bij aanhoudendheid [illegible] en andere oorlogsbehoeften naar deze provincie worden verzonden; terwijl uit Dordrecht wordt gemeld, dat aldaar acht transportschepen, met onderscheiden benoodigheden voor het kasteel van Antwerpen, gereed lagen derwaarts te vertrekken.

— De *Messager de Gand* behelst het volgend artikel.

» Onze Londensche correspondent meldt ons, dat de nieuwe ligting van 50,000 man, die Frankrijk in Belgie gaat doen, de mogendheden sterk ontrust heeft, en dat het tot voorkoming dezer wapening geweest is, dat de conferentie de jongste protocollen voor den dag gebragt heeft, welker uitvoering alle verdere bijeenbrenging van krachten en Belgie nutteloos moest maken. De Europesche kabinetten erkennen thans, en ook Engeland begint in te zien, in weerwil aller voordeelen, die men hetzelve van Belgie en van de Antwerpsche haven belooft, dat zij tot heden door een voorgewend juist-midden bedrogen zijn geworden, hetwelk, onder het masker van gematigdheid en eerbied voor de regten zijner naburen, onophoudelijk onder de massa's en ontevredenen van alle natien tweedragt gezaaid heeft, om de volken tegen hunne souvereinen te wapenen en in opstand te brengen. In Belgie, in Polen, in Duitschland, in Lombardije, in de Legatien, te Ancona, in Ierland en in Hongarije zelfs is alles wat er van revolutionnaire bewegingen, of maar alleen van inwendige gistingen heeft plaats gehad, het werk van Frankrijk geweest. De koningen van Europa gevoelen, dat het niet meer mogelijk is, met deze propagande te handelen, welke de geheele wereld met wanorden, staatkundige schokken en regeringloosheid bedreigt. In 1792 hebben de verbonden mogendheden den oorlog gevoerd om een [illegible] bondgenooten op den troon te herstellen; zij zullen het in 1832 doen uit gevoel voor hun eigen behoud.

» Intusschen verwaarloost Frankrijk geen eenige hulpbron; het [illegible] het belgisch leger en het bestuur, door zijne officieren en [illegible] die het er in plaatst, en reeds alleen onze onderwerping aan Frankrijk wil duidt genoegzaam aan, hoezeer alle kabinetten ons gouvernement vijandig zijn, omdat dit laatste besloten is zich tot alle maatregelen te leenen, die met der daad tot eene vereeniging de strekking hebben, welke onze raddraaijers en bovenal de partij der geestelijkheid van ganscher harte verfoeijen, maar nog minder vreezen dan eene restauratie, waarvoor zij den grootsten afkeer koesteren.

» Voor het overige, wij zijn de ontknooping nabij; het hangt van het antwoord af, dat koning *Willem* op de vraag tot de ontruiming der citadel van Antwerpen zal geven, want dit is het eenig punt van het belgisch grondgebied dat hij nog bezet houdt.

» Besluit hij tot de ontruiming dier sterkte, zoo is het niet twijfelachtig, dat hij tegen het geweld protesteert waarvoor hij zal genoodzaakt zijn te zwichten, en dat hij al zijne regten behoudt. Het is even eens baarblijkelijk, dat de mogendheden hem tot deze ontruiming niet zullen kunnen noodzaken, zonder hem in het bezit van Luxemburg en Limburg te stellen en zonder hem alvorens waarborgen voor de betaling van de schuld en de ten uitvoer legging der overige deelen van het tractaat van 15 november te hebben gegeven; want zelfs wanneer koning *Willem* tot dit tractaat niet mogt toetreden, is het evenwel zeker, dat de mogendheden uit kracht dier acte handelen, en zoo zij den hollandschen monarch noodzaken Antwerpen op te geven, kunnen zij er niet af, van hem ook Limburg en Luxemburg in handen te stellen en hem verzekeringen voor de betaling van de schuld te geven.

» Hoe het ook zij, deze maatregelen en schikkingen kunnen den oorlog alleen vertragen; zij zullen een verzachtend middel maar geen redmiddel zijn, en daar er voor ons bij den oorlog geen andere uitslag mogelijk is, dan met Frankrijk vereenigd of aan Holland wedergegeven te worden, zien wij, de rampen daar buiten gelaten, die eene algemeene uitbarsting zal veroorzaken, geene resultaten dan die boven de tegenwoordige gesteldheid te verkiezen zijn, dan het terugkeeren onzer provincien tot den voormaligen voorspoed, of voor het minst eenen weg geopend voor de ontwikkeling onzer vermogens, onzer hulpbronnen en industrie, onder een sterk en liberaal gouvernement. Het zal voor ons alreede een onwaardeerbare weldaad zijn, van aan de priesterlijke hiëra en de dwingelandij onzer oligarchen te zijn ontkomen."

BELGIE.

BRUSSEL, den 26sten Junij.

Gisteren zijn beraadslagingingen over het reserve-leger bij de afgevaardigden voortgezet en de onderscheidene overige artikelen aangenomen geworden. Alvorens over het geheel der wet te stemmen, zal de centrale sectie, volgens besluit der kamer, de thans aangenome redactie van het ontwerp nog eens overzien.

— De senaat is tegen den 2den julij aanstaande bijeen geroepen.

— De russische minister te Munchen, de heer *Potemkin*, zal zich in diezelfde hoedanigheid naar 's Hage begeven. Hij zal tot opvolger vorst *Gagarin*, tegenwoordig russisch gezant te Rome hebben, welke laatste door den graaf *Gurjew* zal vervangen worden. (*Courr.*)

— De minister directeur van oorlog heeft, naar men verzekert, bevel gegeven van in de omstreken van Brussel geschikte plaatsen tot het zamenstellen van barakken voor de troepen te zoeken. Deze maatregel zou zoowel strekken tot bevordering van de gezondheid der troepen, als om de burgers in de drukkende inkwartiering te verligten.

— Het 2de regiment jagers te voet, te Mons in garnizoen, heeft bevel bekomen zich naar Visé aan de Maas te begeven.

Te Namen wordt thans de oprigting van een 7de eskadron lanciers voor het 2de regiment van dat wapen beproefd; het 6de is bijna gereed naar het leger te vertrekken.

— Volgens het dagblad, *le Mercure*, houdt het gouvernement zich nu met het ontwerp bezig voor het aanleggen van een ijzeren spoorweg van Antwerpen naar Brussel. Eerst had men gemeend er concessie voor te geven, maar daar het bij naauwkeurige berekening gebleken was, dat de voor die onderneming noodige kapitalen reeds dadelijk een intrest van 10 pCt. en in het vervolg een nog hoogeren, zouden opbrengen, zoo was het gouvernement nu besloten actien daarvan uit te geven, welke vervolgens op vast te stellen termijnen weder zouden ingetrokken worden.

— Het drukken van den *Belgischen Moniteur* voor de tweede helft van dit jaar is gisteren, bij openbare aanbesteding, voor 6,900 guldens aan de boekdrukkers *Ode* en *Wodon* toegewezen.

— Drie kinderen tusschen de 13 en 14 jaren, [illegible] in de [illegible]bekerstraat wonende, zijn zondag avond plotseling [illegible] de [illegible]

aangetast geworden; des nachts was een hunner reeds overleden, terwijl voor de beide andere geen hoop overblijft. — De vrouw daarentegen, welke op straat nedergestort is, schijnt bij het gedaan onderzoek de heerschende kenteekenen der cholera niet gehad te hebben. — Te Gent schijnt de ziekte maar weinig te minderen; het cholera-berigt van den 24sten houdt, dat er dien dag 25 personen voor de ziekte bezweken en 43 er van aangetast waren; zulks was eene vermeerdering van 7 personen op het getal overledenen en eene vermindering van 12 op dat der aangetasten, vergeleken met de opgave van den vorigen dag. — Te Mons zijn den 24sten 8 nieuwe gevallen en 11 sterfgevallen geweest, in de overige besmette plaatsen blijft de ziekte van veel minder belang. Te Antwerpen heeft zich den 25sten een twijfelachtig cholera-geval geopenbaard.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 24sten Junij.

Het verslag aan hunne committenten, oorspronkelijk door een dertigtal gedeputeerden bij den heer *Lafitte* opgemaakt, telt thans reeds 127 onderteekenaars. Om een tegenwigt tot dezen maatregel te verkrijgen, moet het bestuur, kort na de gebeurtenissen van den 5den en 6den dezer, aan onderscheidene plaatselijke autoriteiten den wensch hebben te kennen gegeven, dat men door een adres aan den koning, aan het tegenwoordig ministerie en aan de beginselen door hetzelve gevolgd, hulde zoude bewijzen. Eenige departementale raden, welke juist vergaderd waren, en waaronder die der Gironde, der Seine-et-Marne, hebben aan dezen wensch voldaan, doch ongelukkigerwijze heeft dezelve bij andere collegien zoodanigen weerstand gevonden, dat niet alleen het adres is achterwege gebleven, maar daarenboven het bestuur in deszelfs zedelijke kracht eenen geweldigen schok heeft doorstaan. De departementale raad, bij voorbeeld, der Côte d'Or heeft bij het einde harer beraadslagingen in het proces-verbaal doen opnemen: » dat zij » den bedenkelijken toestand, waarin het vaderland zich bevindt, » en de noodzakelijkheid om allen, die de orde van zaken, door de » revolutie van Julij gevestigd, willen in stand houden, te vereeni- » gen, in aanmerking hebbende genomen, het van hunnen pligt » meenen te zijn, om de beginselen, door de gedeputeerden der » oppositie, in het verslag aan hunne committenten gerigt, ont- » wikkeld, voor de hunne aan te nemen." Zoo hebben ook het koninklijk geregtshof en de regtbank van eersten aanleg te Grenoble, beide tot een adres aan den koning door het publiek ministerie uitgenoodigd, met genoegzaam algemeene stemmen verklaard, dat hiertoe geene termen aanwezig waren. Onder meer andere en dergelijke teleurstellingen wordt echter thans vooral de aandacht gevestigd op een besluit van den gemeenteraad van het stadje Roubaix, departement du Nord. Ook in deze vergadering werd door het hoofd van het bestuur voorgesteld, om openlijk de beginselen van het ministerie en deszelfs handelwijze goed te keuren, doch het adres daaruit voortvloeijende, werd door de meerderheid in zulke krachtige en weinig vleijende bewoordingen vervat, dat de prefekt van het departement, door wiens tusschenkomst hetzelve aan den koning moest worden opgezonden, niettegenstaande hij tot de beraadslagingen aanleiding had gegeven, gemeend heeft dezelve voor onwettig te moeten verklaren. Deze ondubbelzinnige bewijzen van den openbaren geest, schijnen het bestuur grootelijks te bekommeren en vooral van het denkbeeld terug te houden, om de kamer van gedeputeerden te ontbinden, en voor de volgende zitting nieuwe verkiezingen te doen plaats hebben.

De heer *Talleyrand* heeft reeds gisteren een langdurig onderhoud met den koning gehad, en vervolgens onderscheidene ministers bezocht. Voorts is de heer *Dupin* hoezeer nog niet hersteld, op uitdrukkelijk verzoek van Z. M. terug gekeerd. Dit een en ander geeft stof tot een aantal gissingen omtrent de waarschijnlijke verandering die het ministerie zoude ondergaan. Men zegt stellig dat de heer *Talleyrand* voor zich-zelven geweigerd heeft eene portefeuille aan te nemen, maar dat men gedurende zijn verblijf alhier hem over dit onderwerp zal raadplegen. De heeren *Dupin* en *Thiers* worden voorlopig, de eerste met het ministerie van justitie, de tweede met dat van openbaar onderwijs gedoodverwd. Zoo schijnt het insgelijks een onderwerp van deliberatie, wanneer de staat van beleg in de hoofdstad zoude worden opgeheven. Men zegt dat vooral eenige misdrijven door de drukpers gepleegd, door de militaire regtbanken zullen worden onderzocht, en dat met dit oogmerk, de behandeling der zaken van de *Tribune* en *Quotidienne* op aanstaande dingsdag zijn bepaald.

— De krijgsraad heeft gisteren zekeren *Hassenstratz*, overtuigd van zich aan het hoofd eener gewapende bende tegen de militaire magt te hebben verzet, ter dood veroordeeld. De veroordeelde heeft zich dadelijk op den raad van herziening en het hof van cassatie beroepen.

Voorts zijn sedert gisteren tusschen de twee en drie honderd personen, op den 6den en volgende dagen, gearresteerd, in vrijheid gesteld, wijl het bij nader onderzoek gebleken is, dat er geene wettige bewijzen tegen hen waren ingebragt.

Zoo als dit trouwens niet anders mogelijk is, zijn een aantal arrestatien op enkel vermoeden, althans op zeer onvoldoende bewijzen, geschied. Zoo stond onder anderen nog gisteren een beschuldigde voor den krijgsraad te regt, wiens voorgewende misdaad alleen op de aanklagte van eenen naamloozen brief gegrond was. Op verzoek van den rapporteur is deze dan ook dadelijk in vrijheid gesteld.

— De berigten uit de westelijke departementen zijn heden minder gunstig. Hoezeer het grootste deel der bevolking voor het oogenblik tot de rust is wedergekeerd, zwerven er echter vrij talrijke benden geïnsurgeerden rond, die hier en daar eenige zwakke posten ontwapenen, en voor het overige zich door plundering op de voorstanders van het tegenwoordig bestuur wreken.

De militaire regtbanken hebben aldaar hunne werkzaamheden nog niet kunnen aanvangen, wijl onderscheidene officieren geweigerd hebben daarin zitting te nemen.

— Volgens bijzondere doch vrij authentieke berigten zou het spaansche gouvernement na langdurige deliberatien, eindelijk besloten hebben om in de portugesche zaken niet tusschen beide te treden. In eenen raad van ministers is het volgende besluit genomen, hetwelk tevens als manifest aan de verbonden mogendheden is medegedeeld, en te Madrid openbaar gemaakt.

» Terwijl de strijd tusschen de beide portugesche vorsten binnen weinige dagen een aanvang zal nemen, heeft het engelsche gouvernement deszelfs eskader de reede van Lissabon doen verlaten, en tevens in last gegeven, om de eigendommen van Groot-Brittannische onderdanen te beschermen, en zich tegen alle tusschenkomst van vreemde mogendheden te verzetten, de verklaring daarbij voegende, dat men alleen in dit laatste geval van de strikste onzijdigheid zoude afwijken.

Z. M. de koning, door dezelfde beginselen geleid, heeft besloten een dergelijk systema te volgen, doch te gelijker tijd een wakend oog te houden, op de gebeurtenissen, welke door hare gevolgen de rust en het geluk zijner onderdanen zouden kunnen bedreigen. Het is met dit oogmerk, dat de troepen die tot heden toe op de grenzen van Portugal waren verspreid, tot een observatie leger zullen worden bijeengetrokken. Deze maatregel wordt voorts niet alleen door voorzigtigheid noodzakelijk gemaakt, maar stemt tevens met de bedoelingen overeen, door zijnen doorluchtigen bondgenoot, den koning van Groot-Brittannie, in het belang der algemeene rust aan den dag gelegd. Het gezegd leger zal geheel lijdelijk op spaansch grondgebied vereenigd blijven, en zich in de portugesche zaken van alle tusschenkomst onthouden. Alleen in het geval dat eene onvoorziene omstandigheid het noodzakelijk maakte, of dat eenige andere mogendheid zich in den strijd wilde wagen, zoude men van dit voornemen afwijken, en alsdan met al de veerkracht die de spaansche natie eigen is, het vreemd geweld afweren. Z. M. de koning eerbiedigt de regten van anderen, maar zal ook nimmer gedogen, dat de zijne worden geschonden, of dat de rust zijner onderdanen wordt bedreigd."

(Uit hoofde van den zondag heden geene fondsnotering.)

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 22sten Junij.

De langdurige twist tusschen de regering van het vorstendom Hessen en de vertegenwoordigende vergadering, schijnt eindelijk te zullen worden bijgelegd. Nadat het commissariaat bij den landdag onlangs aan eenen ambtenaar was opgedragen, die meer dan zijnen voorganger het vertrouwen der natie schijnt te bezitten, hebben de afgevaardigden op nieuw op de uitvaardiging van onderscheidene wetten aangedrongen, en is eindelijk in de zitting van den 16den dezer het ontwerp van wet, waarbij de burgerwapening geregeld wordt, nogmaals op verzoek van het bestuur gewijzigd, in overweging genomen en na korte beraadslagingen met eene groote meerderheid aangenomen. De overige ontwerpen zullen alsnu spoedig volgen.

— In het Nassausche heeft men eene geregtelijke vervolging begonnen tegen de gedeputeerden, die zich aan de beraadslagingen der kamer hebben onttrokken, en bij een openbaar protest het bestuur van onwettige handelwijze hebben aangeklaagd. Hoezeer afzonderlijk gedagvaard, hebben zij alle geantwoord, dat zij als vertegenwoordigers van het volk en voor de daden in die betrekking gepleegd, aan geene regtbank eenige verantwoording schuldig waren.

— Nadat de stad Bazel de onvoorwaardelijke bemiddeling door den Zwitserschen landdag aangeboden, had van de hand gewezen, heeft men de commissarissen van het bondgenootschap teruggeroepen, en daarop de aangelegenheden van het kanton op nieuw in overweging genomen, waarop eindelijk, in de zitting van den 14 dezer, tot eene scheiding is besloten. Onderscheidene kantons, die vroeger in het belang der stad hebben gestemd, schijnen door hare laatste weigering van gevoelen veranderd, en hebben zich thans ongunstig uitgelaten. Intusschen is thans alleen het beginsel aangenomen en

zal men nog nader beslissen, of deze scheiding zich bij de geïnsurgeerde gemeente zal bepalen, dan wel of het geheele platteland op zich zelve zal worden gebragt.

IETS OVER DE PARLEMENTS-HERVORMING.

Het volgende schrijven uit Londen, aan de *Augsb. Algem. Zeitung*, kwam ons belangrijk genoeg voor, onzen lezeren mede te deelen:

„De reformbill is eindelijk doorgegaan, en al het goede en kwade, daarvan gehoopt en gevreesd, mag thans voldongen worden, wanneer men maar niet te veel gehoopt of te veel gevreesd heeft. Als de bewerkers van dezen maatregel werkelijk geloofden, dat dezelve de uitwerking zoude hebben, van in het lagerhuis het overwigt der aristocratie te verstoren en deze aan de luimen des volks prijs te geven, dan kunnen zij nimmer ernstig aan de doorzetting daarvan gedacht hebben; zij wilden misschien maar alleen aan het volk toonen, hoeveel deszelfs partij geneigd was voor hetzelve te doen, wanneer de tegenstrevers haar daartoe slechts de magt lieten. Het laat zich toch niet denken, dat de adeltrotsche graaf *Grey* en de overige aristocraten van zijn ministerie, den invloed van hunnen stand, of liever de wetgevende magt van het Hoogerhuis, hebben zoeken te vernietigen. Mij komt het integendeel voor, dat zij, bij eene schijnbaar doorgrijpende verandering, in den grond slechts weinig dachten te veranderen, en dat, moesten zij ook al in de hitte van den strijd der beide partijen verder doortasten, dan zij wel wilden, het niet in het eerst gemaakte plan lag zoo verre te gaan. De hertog *van Wellington* beging eenen grooten misslag, toen hij, meenende daardoor de zoo diep door hem gekrenkte *ultra-torys* te verzoenen, zich tegen alle mogelijke hervorming van het Lagerhuis verzette; en deze begingen den tweeden en nog veel grooteren misslag, toen zij hem, uit wraak, het ministerie uitdrongen, en alzoo de *whigs* de magt in de handen speelden, die, zoo als het zich ligtelijk vooruit deed zien, het deden voorkomen, als of zij alle reform-theoriën der veeljarige oppositie wilden verwezenlijken. Daarop verscheen de eerste reformbill en de *torys* begingen op nieuw misslagen. Bevreesd voor het schrikbeeld, dat zij zelven in wezen hadden geroepen, vereenigden zij zich nu tot eenen hardnekkigen wederstand, en niet tot eene overlegde, werkdadige tegenstreving, welke bereid was, in plaats van het verworpene, iets beters te stellen. Neen! zij handelden even als bedorvene kinderen, die het speeltuig, dat men hun ontnemen wil, met de beide handen, schimpend, schreijend, en met de voeten stampend vasthouden, zonder veel betere gronden daartoe te kunnen voortbrengen, dan dat zij het *ding behouden wilden*. Hadden de *torijs* zich dadelijk over een gematigder reform-plan onderling verstaan, dan ware het hun gemakkelijk geweest dit, in plaats van het *Greysche*, te doen doorgaan; doch door blinde en hardnekkige wederstreving dwongen zij de *whigs* het Lagerhuis te ontbinden en zich in de armen van het volk te werpen. Het gevolg daarvan was: de vorming van een beslissend demagogisch Lagerhuis, zooals het waarschijnlijk bij eene rustige verkiezing, *na* de invoering der hervormingswet, nimmer wederom zal zamengesteld worden; en eene stelselmatige opwinding en vorming van het volk, die in het vervolg onwederstaanbaar zal zijn. Hadden de *torys* nog bij tijds het gevaar erkend en de tweede bill in het Hoogerhuis eenigzins ondersteund, dan hadden zij zeer gemakkelijk, al ware ook het aanbrengen van wijzigingen in dezelve onmogelijk geweest, de eer van hunnen stand kunnen redden. Zij lieten echter de gelegenheid voorbij gaan, terwijl de staatkundige gezigteinder met elken dag duisterder werd, de storm begon te loeijen en de ministers rusteloos voorwaarts dreef. Konden deze nu terug treden? Neen, dit was niet meer in hunne magt, hun woord was verpand: het volk, het Lagerhuis, de koning waren aan hunne zijde — *zij moesten volhouden!* En toch hadden zij den moed eenige wijzigingen in de nieuwe bill aan te brengen, die, volgens het gemelen der tegenstrevers, een weinig van het vergif deed verdwijnen, d. i. die de bill minder democratisch maakte. De gelegenheid om nu toe te geven, terwijl er toch niets meer gewonnen konde worden, lieten de *torys* op nieuw voorbij gaan; want, in plaats daarvan, werd hun tegenstand immer heviger en scherper. De deelneming van het volk in deze wet, werd door hen glad weg ontkend; zij dwongen alzoo datzelfde volk, door daden de dwaling der *torys* hun dezen duidelijk te maken. Ditmaal lieten de pairs de bill tot de tweede lezing komen en namen daardoor veel van de bitterheid des tegenstands weg; het ware echter opvallender geweest, wanneer de minderheid grooter geweest ware en de bisschoppen zich daarbij gevoegd hadden. Door deze daadzaken toonden de *torys*, dat zij nog immer vijandelijk tegen de hervorming gezind waren, en wat nog het ergste voorkwam, waren de voldoende blijken, dat deze vijandschap meer tegen het ministerie, dan wel tegen den maatregel zelven gerigt scheen; zoodat velen genoegzaam te kennen gaven, dat zij denzelven zouden doorzetten, wanneer het hun slechts gelukte het *Greysche* ministerie weg te dringen en zich in deszelfs plaats te stellen. De verderfelijke gevolgen van deze rampzalige handelwijze liggen thans voor ons! De hertog *van Wellington* beging daarbij eenen staatkundigen zelfmoord; de majesteit, welke den persoon des konings omgaf, is verdwenen, en koning en koningin zijn, van voorwerpen van algemeene liefde, die van spotternij en haat geworden. De *tory*-partij is ondermijnd en krachteloos gemaakt; maar wat dieper grijpender dan al het overige is (want het bovengenoemde kwaad treft alleen voorbijgaande personen), is, dat het volk zijne krachten heeft leeren kennen, en het Hoogerhuis zijne waardigheid en het gewigt van zijnen stand, als staatsmagt, welligt voor altijd verloren heeft, terwijl het, sedert *Cromwells* tijd, ten tweeden male bewezen is, dat het Hoogerhuis tegenover het Lager geen *wil* mag hebben. De geboren kwaal vindt hare wording in den onzaligen strijd der beide partijen, en niet in de hervorming zelve, die men slechts als oorzaak en grond daartoe genomen heeft." . . . .

. . . .

„Het verstaat zich nu van zelven, dat het thans van de goede luim van het volk zal afhangen, of het aanstaande lagerhuis, een opbouwend of verstorend werktuig zal worden; daar, zooals uit de laatste verkiezingen gebleken is, dat er bij het bestaan van de zoogenaamde, vervallene burgten, evenwel een democratisch lagerhuis konde gekozen worden, wanneer de natie geleid wierd, zoo staat het eveneens te wachten, dat, zoo het hof en de *tory*-aristocratie, zich met het volk eenigzins te verzoenen weet, als dan de billijke invloed van stand en rijkdom, ook bij de tegenwoordige inrigting, in acht zal genomen worden. Aan het hof schijnt echter wrevel te heerschen, en wat de *torys* aanbetreft, deze toonen zich maar al te veel geneigd, hunne geweldig bedwongene gramschap, bij de eerste gelegenheid den vrijen teugel te laten; daarbij komt, dat het tegenwoordige ministerie, in vele zaken zich zeer nalatig en ongeschikt toont, zoodat het de *torys* niet aan de gelegenheden zal ontbreken, zoodra de beweeg-oorzaken van de reform-bill wegvallen, hetzelve te kunnen overstemmen. Willen echter de *torys* de plaats der *whigs* innemen, dan vrees ik voor een reactie van hunne zijde, waarvan de dagbladen hunner partij reeds wenken genoeg geven, en waarbij misschien de lang opgewonden hartstogten alleen gehoor zullen vinden. Reeds is het den *torys* gelukt, mistrouwen daar te stellen tusschen land en stad; en dat door het voorgeven, dat de *whigs* den vrijen invoer van vreemde granen willen invoeren, en daardoor de pachters ten gronde brengen — een gerucht, waartoe de motie van lord *Milton* (welke voor deze zitting echter ingetrokken is) veel grond van waarschijnlijkheid geeft. Ook vallen reeds de deser dagen begonnen verkiezingen in het graafschap Bucks, ten voordeele der *tory*-kandidaten uit."

„Alles is in vreugde! — de hertog van *Wellington* laat intusschen zijn hotel, met steen- en hagelvrije blinden voorzien!!"

Gronden der toegepaste Werktuigkunst, of volledig zamenstel van Theoretische en Practische gronden, welke tot het behoorlijk inrigten en zamenstellen van alle werktuigen vereischt worden; ingerigt als een eenvoudig leerboek voor ongeoefenden, en tevens geschikt als Handboek voor allen, die de werktuigkunst uitoefenen. VIERDE DEEL.

Over de Stoomwerktuigen. Eerste en tweede afdeeling, voornamelijk inhoudende: algemeene en bijzondere beschouwingen over het mechanisch vermogen van den stoom; beschrijvingen van verschillende soorten en vormen van stoomwerktuigen enz.: door G. J. VERDAM, *gewezen Lector in de Mechanica.* Te Groningen bij W. VAN BOEKEREN. 1832; in 8°., groot 433 bladz., met een atlas met 12 op koper gegraveerde platen; de prijs is . . . . *f* 8,00.

De steeds toenemende ontwikkeling der toepassingen van een der schoonste gedenkstukken van het menschelijk scheppings-vermogen, maakte een leerboek als het bovenstaangekondigde noodzakelijk.

In vreemde talen bestonden er reeds vele werken over de stoomwerktuigen, waaronder die van *Tredgold*, *Farey* en *Cristian* eene voorname plaats bekleeden. Het meerendeel dezer werken bevat echter slechts beschrijvingen dezer werktuigen, geschiedkundige ontwikkelingen van verschillende verbeteringen in inrigting en vormen. En alhoewel deze voor de wetenschappen van nut zijn, zoo zijn echter voor degenen, die van de stoomwerktuigen eene volkomene studie willen maken, deze werken niet bijzonder en uitsluitend geschikt. Ook in het opzigt van het stelselmatig opsporen der regels, gelijk ook het beoordeelen van het meer of minder goede der vormen en inrigtingen van de zamenstellende deelen eener machine, laten zelfs de meest geachtste onder deze werken, namelijk die van *Tredgold* en *Farey* nog veel te wenschen overig.

Eene volkomene studie dezer werktuigen vordert gelijktijdig het wiskundig onderzoeken derzelve, en tevens het lezen van geschriften, in welke derzelver inrigting beschreven, en de gronden van derzelver werking en zamenstelling ontwikkeld zijn.

De noodzakelijke vereischten tot een zoodanig bruikbaar Leer- en Handboek heeft de heer *Verdam*, dien wij reeds van eene zeer voor-

deelige zijde hebben leeren kennen, ingezien; en door de ervaring van anderen geholpen, is het hem gelukt, hierin naar wensch te slagen, ten minste in zoo verre de gronden en regels der inrigting en zamenstelling van stoomwerktuigen bekend waren.

Vele moeijelijkheden heeft de schrijver in dit zamenstellen van het werk moeten overwinnen, omdat vele der bovenbedoelde gronden en regels nog verre zijn van als onwrikbaar gevestigde stellingen en waarheden der wiskunst, of als grondstellingen der beschouwende werktuigkunde te kunnen worden aangenomen. En ofschoon de ontwerper, in dit gedeelte van zijn werk, reeds vele verkeerde stellingen, zelfs valsche uitkomsten van beschouwingen, die in het werk van *Tredgold*, als waar en voor de *practijk geschikt* voorkomen, verbeterd en gewijzigd heeft, heeft hij echter dikwerf, door onzekerheid of onvolledigheid van kennis, zoo wel van eigene als vreemde ervaring zijne onderzoekingen moeten afbreken. Dit zegt ook de schrijver met gepaste nederigheid, doch tevens ook met die gepaste schatting van eigenwaarde, welke men zoo gaarne, bij wetenschappelijke schrijvers, gepaard ziet.

Dit werk is verdeeld in drie voorname *afdeelingen*, waarvan er twee in dit Boekdeel voorkomen.

De eerste afdeeling bevat: *Het beschouwend gedeelte, of korte beschouwing van de uitwerkingen der warmte, en van den aard, de eigenschappen en uitwerkingen des stooms van kokend water.* Dezelve is verdeeld in twee hoofdstukken, waarvan het eerste: *de algemeene aanmerkingen over de uitwerkingen der warmte*; en het tweede: *den stoom van kokend water, deszelfs eigenschappen en deszelfs aanwending als beweegkracht*, inhoudt.

De tweede afdeeling handelt over het *beschrijvend gedeelte, inhoudende de beschrijving van de inrigting, de verklaring van de werking, benevens de ontvouwing van de regels, ter bepaling van de vermogens van stoomwerktuigen*, bevattende 6 hoofdstukken, te weten:

Eerste hoofdstuk. *Beschouwing van de inrigting der stoommachinen van lage drukking; verklaring van derzelver werking; berekening van derzelver vermogens, enz.*

2de Hoofdstuk. *Beschrijving der inrigting van gewone stoommachinen van hooge drukking, zonder uitzetting van stoom werkende; berekening van derzelver uitwerking, enz.*

3de hoofdstuk. *Beschrijving van de bijzonderheden der inrigting van stoomwerktuigen, werkende op lage en hooge drukking, bij uitzetting van den stoom; berekening van de nuttige uitwerking dezer machinen.*

4de hoofdstuk. *Hoofdzakelijke beschrijving der inrigting van eenige stoomwerktuigen met vondgaande zuigers.*

5de hoofdstuk. *Hoofdzakelijke beschrijving van eenige stoomwerktuigen van bijzonderen vorm; en eindelijk het*

6de hoofdstuk. *Beschrijving der gewone inrigting van stoomwerktuigen van lage drukking, dienende tot voortstuwing van vaartuigen. Korte aanwijzing der inrigting van stoomwagens.*

De 3de afdeeling, welke wij met verlangen te gemoet zien, als wanneer wij over dit werk in eenige bijzonderheden zullen treden, zal voor de toepassing de meest belangrijke zijn, en zal het werkdadige gedeelte uitmaken.

Dit boekdeel is zeer net en met eene nieuwe letter gedrukt. In hetzelve bemerkt men echter even als in de overige vele drukfeilen, welke evenwel zeer zorgvuldig door den schrijver zijn opgegeven. De platen zijn [illegible] goed uitgevoerd door den verdienstelijken graveur VEELWAARD; deze laten, naar ons oordeel, weinig te wenschen over.

ALLERLEI.

Het huwelijk tusschen dom *Miguel* en donna *Maria*, hetwelk aan de staatkundigen eene nog altijd mogelijke zaak toeschijnt, moet in alle gevallen een gelukkig huwelijk zijn; dewijl beide, zoo als zij zich tituleren, de Allergetrouwste Majesteiten zijn.

Een reiziger schrijft aan de *Philosophical Magazine* de volgende, niet onbelangrijke, opmerking: »Terwijl wij in een stoomrijtuig, dat in een der engelsche ijzeren wegen, van Manchester op Liverpool reisden, ontdekte ik eene kleine hommel, (zoo ik geloof de *Apis Subinterrupta*) die een tijd lang met ons vloog, en zoo het scheen het rijtuig, zonder veel aanstrenging op zijde bleef; beter zoude men zeggen, dat onze kleine reisgezellin sneller vloog, dan wij reden; dewijl zij ons niet in eene regte lijn, maar zaagsgewijze volgde, zooals de insecten gewoonlijk vliegen. Ook vliegen en muggen van onderscheidene soorten hielden ons nu en dan gezelschap, en schenen niet alleen ons in onze snelle vaart te kunnen volgen, maar vlogen dikwerf eenige roeden vooruit, of hielden zich, in de lucht dansende op een punt op. Hierbij moet ik nog doen opmerken, dat wij tegen eenen zoo sterken wind in reden, dat ik naauwelijks den hoed op het hoofd konde houden. Onder deze omstandigheden, bij den sterken tegenwind, en het heen en weder vliegen, maakte ik op: dat de beweegkracht dezer insecten niet minder dan 20 tot 40 engelsche mijlen in één uur bedraagt. Wanneer men deze geweldige spierkracht, vergelijkt met den tederen bouw hunner ligchamen, hoe nietig komt ons dan niet alles voor, wat de wetenschappen in deze door menschenhanden heeft voortgebragt."

Onlangs werd een man, in het graafschap Essex, wegens diefstal van een schaap, tot gevangenisstraf veroordeeld. Daags na het vonnis, vernam hij, dat een zijner bloedverwanten gestorven was, en hem een vermogen van 5000 ponden sterling jaarlijks inkomen had nagelaten; — voorwaar een rijke schapendief!

In een der fransche dagbladen leest men onlangs: »Dans plusieurs villes d'Allemagne, notamment à *Harlem*, on celèbre tous les ans la fête de l'invention de l'art typographique." De aardrijkskunde is eene schoone, doch niet algemeen gekende wetenschap!

De engelsche taal bestaat, volgens Johnson, uit 15,799 woorden. Een ander letterkundige heeft, na langdurige en naauwkeurige nazoekingen, gevonden, dat 6732 woorden in die taal van de latijnsche, 4,812 van de fransche, 1,665 van de saksische, 1148 van de grieksche en 691 van de hollandsche taal afkomstig waren.

Bij een jongstleden afgesproken tweegevecht te Antwerpen, was de tijd, het uur en de keus der wapens afgesproken (het pistool) »Er blijft dus nog over, den afstand te bepalen waarop geschoten zal worden" – zeide de eene partij – »Zoo als gij verkiest" – zeide de andere – »ik zal op dien afstand gaan staan als gij goed vindt, mits een van ons op de *plaats blijft*," – »Blijf gij dan" – antwoordde de tweede – »want mijne zaken roepen mij" – waarop deze vertrok. Dat was bij het woord nemen!

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

DINGSDAG, 26 Junij 1832.

			gesl.
NEDERLANDEN,	Werkelijke schuld, $2\frac{1}{2}$ pCt.	f $41\frac{1}{2}$ à 42	[illegible]
	Uitgestelde schuld.	- $\frac{7}{8}$ à $\frac{15}{16}$	
	Kansbiljetten.	- $15\frac{1}{4}$ à $15\frac{3}{4}$	$15\frac{1}{2}$
	Amortisatie Syndicaat, $4\frac{1}{2}$ pCt.	- $68\frac{3}{4}$ à 69	$68\frac{7}{8}$
	Idem idem, $3\frac{1}{2}$ pCt.	- $54\frac{3}{4}$ à $55\frac{1}{4}$	55
	Oorlogs-lasten 1830 à 5 pCt.	- $87\frac{3}{4}$ à $88\frac{1}{2}$	$88\frac{1}{2}$
	Vrijw. geldl. 1831 à 6 pCt.	- $93\frac{1}{2}$ à $94\frac{1}{2}$	$94\frac{1}{8}$
	Nieuwe idem. 1832 à 5 pCt.	- $78\frac{1}{2}$ à $79\frac{1}{4}$	79
	Schatkistbiljetten, 6 pCt.	- 99 à $99\frac{1}{2}$	$99\frac{5}{16}$
	Handel-Maatschappij, $4\frac{1}{2}$ pCt.	- $85\frac{1}{2}$ à $86\frac{1}{4}$	86
FRANKRIJK,	inschr. op 't Grootboek 3 pCt.	- $67\frac{3}{4}$ à $68\frac{1}{2}$	$67\frac{7}{8}$
RUSLAND,	Bij *Hope en Comp.*, 5 pCt.	- $92\frac{1}{4}$ à $92\frac{1}{2}$	$92\frac{3}{8}$
	Bij dezelfde $18\frac{8}{29}$, 5 pCt.	- $92\frac{1}{2}$ à 93	$92\frac{5}{8}$
SPANJE,	Certific. Amst., 5 pCt.	- $48\frac{3}{4}$ à $49\frac{1}{4}$	49
	Dezelfde 3 pCt.	- $28\frac{3}{4}$ à $29\frac{1}{4}$	$29\frac{1}{8}$
	Uitgestelde schuld.	- $6\frac{3}{4}$ à 7	

* * * Heden verloste te *Leiden* voorspoedig van een welgeschapen *ZOON* J. C. CORONEL, geliefde echtgenoote van
's Princenhage, *den* 26 *Junij* 1832.
C. DE WILDE,
1e Luit. Adj. bij de 1e Afd. mob. Geld. schutterij.

* * * De houders van Logementen en Koffijhuizen, welke mogten verlangen te blijven ontvangen, of voortaan te bekomen, eene AFVAARTLIJST van het Stoomjagt *DE PRINSES MARIANNE*, varende tusschen de Steden *Rotterdam* en *Middelburg*, gelieven zich, vóór den 15den Julij aanstaande, *franco* te adresseren bij de Directie van gemeld Beurtveer te *Middelburg*.

* * * De Notaris A. VAN DER POEST CLEMENT, residerende te *Fynaart*, zal, ten verzoeke van zijn principalen, publiek Veilen en Verkoopen: Eene sedert korte jaren nieuwgebouwde BOUWHOEVE, bestaande in ruime Huizing, Schuur, Keet, Wagenhuis, beplante Werf, Tuin en Boomgaard, met 43 Bunders 54 Roeden 54 Ellen zeer goede ZAAI- en WEILANDEN, alle aan den anderen en met een hek afsluitende, gelegen in den polder *het Stoofgors*, gemeente *Fynaart*, arrondissement *Breda*. Met Stoppeltijd 1832 in gebruik te aanvaarden.

De inzet zal geschieden op den 19den Junij 1832, bij C. SWEEREN, en de finale toeslag op den 3den Julij, bij J. en B. BURGERS, beide te *Fynaart* en des namiddags om 3 uren.

Nadere onderrigting te bekomen ten kantore van voornoemden Notaris.

* * * Bij de Wed. J. C. VIEWEG EN ZOON te *Nijmegen* wordt met succes gedebiteerd en is tevens bij BROESE & COMP. te *Breda* en verder alom verkrijgbaar:

C. TEN HOET, Notaris, *Gronden der Regtsgeleerdheid*, met betrekking tot de vrijwillige Akten en Contracten, onder de thans heerschende wetgeving, bijzonder ingerigt tot eene Handleiding voor Jonge Lieden, welke zich voor het ambt van Notaris of Prokureur willen vormen; prijs f 1,80. Niet alleen voor Notarissen of Prokureurs of dezulken, die zich tot deze vakken willen bekwamen, is dit werkje onmisbaar, maar voor elk, die slechts eenige algemeene kennis van het regt in het dagelijksche leven voorkomende, begeert te bezitten, is dit werkje eene geschikte Handleiding en vraagbaak.

Voorts is nog een gering getal exemplaren voorhanden van: VERHANDELING *over het uitslaan en inwateren van binnenmuren en holbogen en ter bevordering eener matige droogte, voornamelijk in woonhuizen en binnen die gebouwen, welke tot het bergen van buskruid en krijgsmiddelen zijn bestemd*, met eenige Scheikundige aanteekeningen door J. G. W. M., Kapitein-Ingenieur, — een werkje vooral belangrijk voor Bouwmeesters en Metselaars of Eigenaren van huizen; prijs f 0,60.

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.